

Tygodnik Gospodarczy PIE

10 kwietnia 2019 r.

Dlaczego rośnie liczba firm inwestujących za granicą?

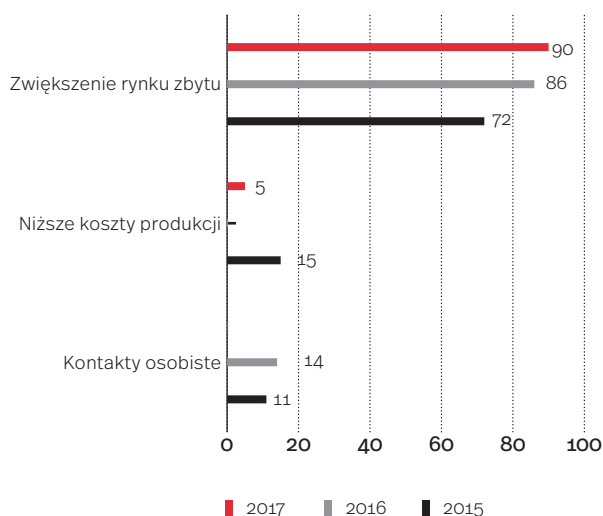
- Jak wynika ze wstępnych danych GUS [1], pod koniec 2017 r. 1838 podmiotów z siedzibą w Polsce posiadało 3941 jednostek za granicą w postaci udziałów, oddziałów lub w innej formie, w których zatrudnionych było 197,4 tys. osób. Liczba podmiotów posiadających jednostki zagraniczne wzrosła o 7,1 proc. r/r. Dominowały wśród nich mikrofirmy i małe przedsiębiorstwa zatrudniające odpowiednio do 9 i do 49 pracujących (41,7 proc. ogółu podmiotów).
- Polski kapitał w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) zaangażowany był w 116 krajach. Najwięcej jednostek zagranicznych znajdowało się na terytorium krajów sąsiadujących z Polską: w Niemczech (582 jednostki), Czechach (302), na Ukrainie (279) i w Rosji (232). Większość jednostek zagranicznych zlokalizowanych było w krajach UE (62,4 proc.).
- W latach 2012-2017 nastąpił 28 proc. wzrost liczby podmiotów inwestujących kapitał w postaci BIZ, wzrosła również liczba posiadanych przez nie jednostek zagranicznych (o 34 proc.). Najważniejszą grupą firm inwestujących za granicą były przedsiębiorstwa prowadzące

działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa przemysłowego oraz handlu i napraw pojazdów samochodowych. Stanowiły one 56 proc. ogółu firm i posiadały ponad połowę jednostek zagranicznych (51 proc.), zatrudniając w nich 47 proc. ogółu pracujących w tego typu jednostkach.

- Jak wynika z badań ankietowych przeprowadzonych wśród firm-eksporterów przez Polski Instytut Ekonomiczny, najważniejszym motywem, jakim kierują się polscy przedsiębiorcy przy podejmowaniu decyzji dotyczących inwestycji zagranicznych, jest dążenie do rozszerzenia rynku zbytu (*market-seeking*). Znaczenie tej determinanty z roku na rok wzrasta. W ostatnim badaniu wskazało na nią 90 proc. przedsiębiorstw inwestujących poza granicami kraju. Liczącymi się czynnikami inwestowania są także niższe koszty produkcji i kontakty osobiste (kilku-, kilkunastoprocentowe wskazania w ostatnich latach).

[1] <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe/dzialalnosc-podmiotow-posiadajacych-jednostki-zagraniczne-w-2017-roku,27,8.html> [dostęp: 09.04.2019].

➤ **Wykres 1.** Najważniejsze motywy podejmowania bezpośrednich inwestycji za granicą w latach 2015-2017 (w proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety eksportowej PIE.

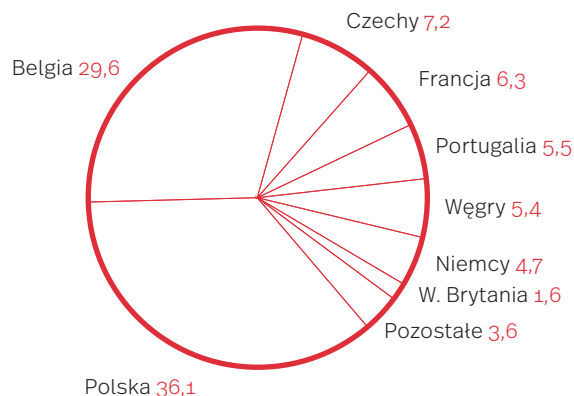
Polska największym eksporterem autobusów elektrycznych w Unii Europejskiej

- Autobusy elektryczne stają się polską specjalnością eksportową. Z danych GUS [2] wynika, że w 2018 r. odbiorcy zagraniczni zakupili w Polsce 131 autobusów o napędzie elektrycznym za łączną kwotę 231,8 mln PLN. Dla porównania: rok wcześniej sprzedano tylko 24 pojazdy o wartości 39,6 mln PLN.
- Polska eksportuje autobusy elektryczne głównie do krajów Unii Europejskiej. W 2018 r. do 10 krajów UE sprzedano 124 autobusy elektryczne o wartości 220,9 mln PLN, co stanowiło ponad 95 proc. wartości eksportu tej grupy towarowej. Największymi (w ujęciu wartościowym) unijnymi odbiorcami polskich autobusów elektrycznych były: Czechy i Włochy (po blisko 24 proc. wartości eksportu tych pojazdów ogółem), Rumunia (11 proc.), Niemcy (blisko 10 proc.) oraz Austria, Belgia i Łotwa (po blisko 7 proc.). Polskie autobusy elektryczne trafiły również do krajów spoza UE – Norwegii

i na Ukrainę. Według Eurostatu, Polska była w 2018 r. największym unijnym eksporterem autobusów elektrycznych z udziałem ponad 36 proc. (54,3 mln EUR). Dalej zaś uplasowały się: Belgia (blisko 30 proc.; 44,5 mln EUR), Czechy (7 proc.; 10,8 mln EUR), Francja (6 proc.; 9,5 mln EUR) oraz Portugalia i Węgry (po nieco ponad 5 proc.; tj. po ok. 8,2 mln EUR).

- Autobusy elektryczne produkują w Polsce trzy przedsiębiorstwa: Solaris w Bolechowie koło Poznania (Solaris Urbino Electric), Ursus Bus w Lublinie (Ursus City Smile) oraz Volvo we Wrocławiu (Volvo 7900 Electric). Wymienione firmy znajdują się w czołówce europejskich producentów aktywnych w obszarze e-mobility. W 2018 r. Solaris zajął 2. pozycję (z udziałem 17 proc.) na liście liderów w sprzedaży autobusów elektrycznych w Europie, w pierwszej dziesiątce znalazły się także Volvo i Ursus [3].

▼ Wykres 2. Najwięksi unijni dostawcy autobusów elektrycznych w 2018 r. (udział w proc.)

Źródło: opracowanie PIE na podstawie danych Eurostat-Comext.

- Perspektywy dla polskiego eksportu autobusów elektrycznych są obiecujące. Rządy wielu krajów i władze lokalne stawiają w coraz większej mierze na ochronę klimatu i zdrowia swoich obywateli, wprowadzając m.in. przepisy promujące pojazdy ze zredukowanym oddziaływaniem na środowisko i wielkością zużycia energii. Wspiera się również lokalne inicjatywy w tworzeniu stref o niskiej i ultra niskiej emisji zanieczyszczeń oraz zachęca

do wprowadzania autobusów elektrycznych w miastach. W efekcie coraz więcej aglomeracji miejskich w Europie (szczególnie w Wielkiej Brytanii, Francji, Niemczech i we Włoszech) wprowadza lub zamierza wprowadzić ekologiczny, cichy i zeroemisyjny transport publiczny przyjazny środowisku i mieszkańcom.

- Ponadto, prognozy dotyczące przyszłości rynku autobusów elektrycznych mówią o jego dynamicznym rozwoju. Według *Electric Bus*

Market 2013-2025 [4], światowy rynek autobusów elektrycznych będzie rosnąć rocznie o ok. 17 proc.

[2] <https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/handel-zagraniczny/> [dostęp: 09.04.2019].

[3] <https://www.solarisbus.com/pl/busmania/solaris-w-czolowce-europejskiego-ryнку-e-mobility-firma-podsumowuje-rok-2018-859> [dostęp: 09.04.2019].

[4] <https://www.psmarketresearch.com/market-analysis/electric-bus-market> [dostęp: 09.04.2019].

Instytucje Otoczenia Biznesu w ocenie przedsiębiorców

- We wrześniu 2018 r. Polski Instytut Ekonomiczny przeprowadził badanie 1000 przedsiębiorstw dotyczące korzystania i oceny funkcjonowania Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB), które stanowią swoistą ramę prawno-instytucjonalną dla prowadzenia działalności biznesowej. Badane firmy były zróżnicowane ze względu na wielkość, rodzaj działalności (PKD) oraz lokalizację (województwo). Ze względu na strukturę stanowiły reprezentatywną próbę badawczą.
- Największa liczba badanych przedsiębiorstw korzysta ze wsparcia ośrodków

doradczo-szkoleniowych, agencji rozwoju regionalnego oraz organizacji grupujących przedsiębiorców, czyli pomocy tych instytucji, które funkcjonują na rynku dłużej i są znane. Zdecydowanie mniej popularne są bardziej wyspecjalizowane instytucje świadczące usługi proinnowacyjne, takie jak centra transferu technologii i inkubatory przedsiębiorczości. Wykorzystanie możliwości tych instytucji jest zależne od aktywności firm w zakresie pozyskania zewnętrznych źródeł wsparcia (wykres 3).

↘ Wykres 3. Korzystający z Instytucji Otoczenia Biznesu według wielkości przedsiębiorstwa (w proc.)

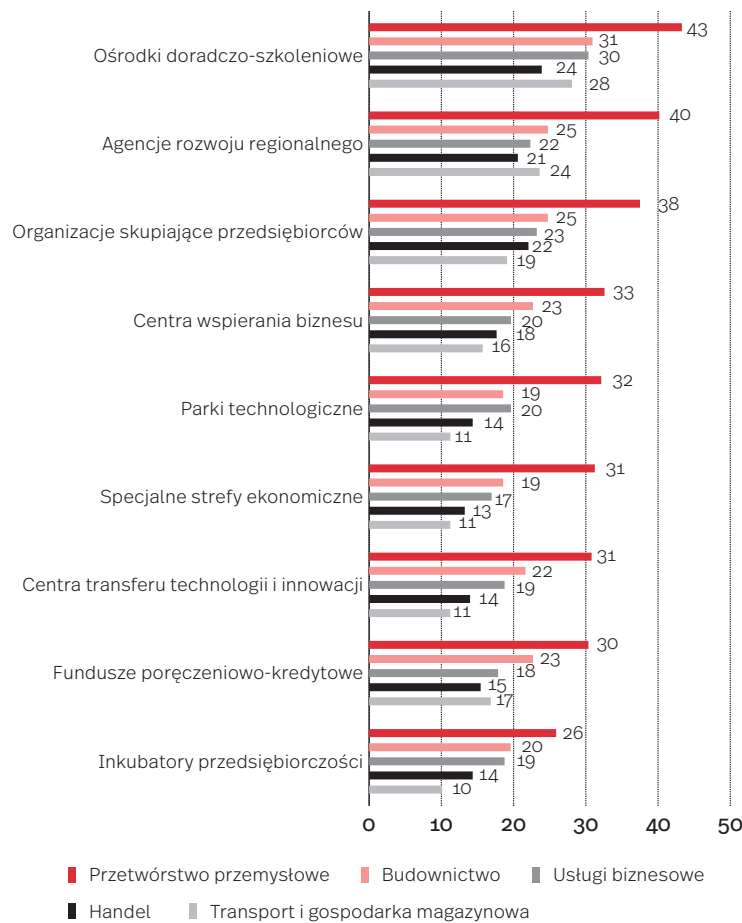

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań PIE.

→ Częstość korzystania z pomocy IOB wzrasta wraz z wielkością przedsiębiorstwa. Od 43 do 50 proc. firm dużych korzysta z agencji rozwoju regionalnego, centrów wspierania biznesu, organizacji skupiających przedsiębiorców oraz ośrodków doradczo-szkoleniowych, a rzadziej ze specjalnych stref ekonomicznych

i inkubatorów przedsiębiorczości (po 34 proc.), parków technologicznych (35 proc.) oraz centrów transferu technologii i innowacji (38 proc.). W przypadku mikrofirm tylko od 10 proc. do 13 proc. korzysta z instytucji świadczących usługi finansowe oraz proinnowacyjne, a do 22 proc. również z innych IOB.

➤ Wykres 4. Korzystający z Instytucji Otoczenia Biznesu w zależności od rodzaju działalności (w proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań PIE.

→ O wyborze Instytucji Otoczenia Biznesu decyduje rodzaj działalności przedsiębiorstw (według PKD). W największym stopniu wykorzystywane są przez podmioty przetwórstwa przemysłowego, np. 43 proc. korzysta z ośrodków doradczo-szkoleniowych, a 40 proc. z agencji rozwoju regionalnego (wykres 4). Podmioty przetwórstwa przemysłowego są zwykle większymi firmami niż usługowe, a ich konkurencyjność silnie wiąże się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i wprowadzaniem innowacji. Stąd ich zainteresowanie pomocą wyspecjalizowanych instytucji

świadczących usługi proinnowacyjne. Na tle pozostałych analizowanych sekcji stosunkowo korzystnie przedstawia się sytuacja w sektorze budownictwa: 31 proc. firm korzysta z ośrodków doradczo-szkoleniowych, 25 proc. z agencji rozwoju regionalnego i organizacji skupiających przedsiębiorców. Więcej niż co piąte przedsiębiorstwo budowlane wykorzystuje fundusze poręczeniowo-kredytowe oraz centra wspierania biznesu. Co ciekawe, niewiele firm świadczących usługi biznesowe (17-30 proc.) korzysta ze wsparcia poszczególnych IOB. Przedsiębiorstwa handlowe

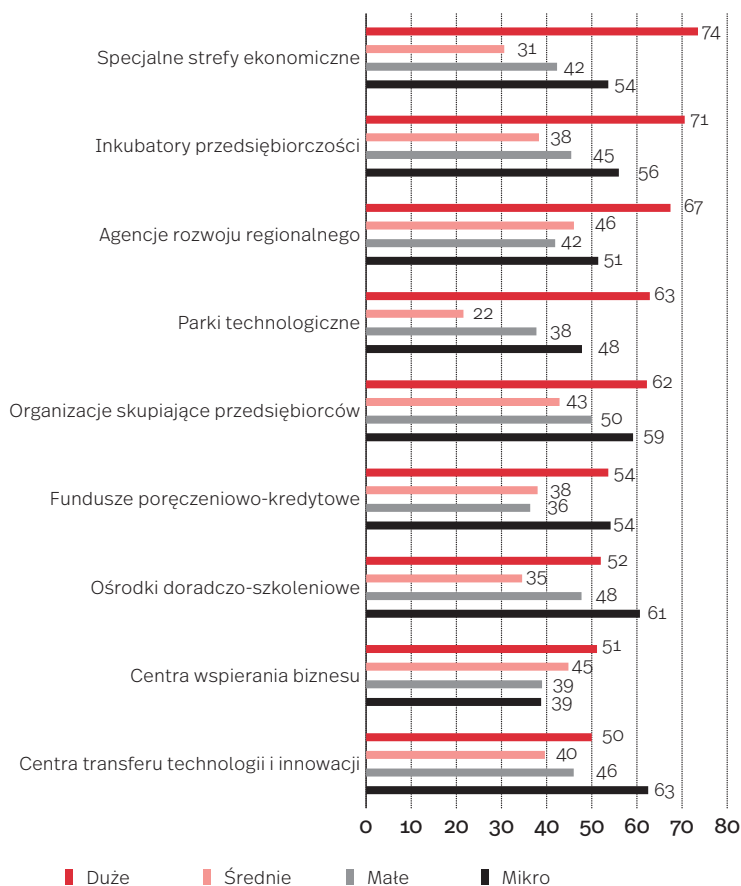

rzadko korzystają z wyspecjalizowanych instytucji świadczących usługi proinnowacyjne (13-15 proc.), jak również z organizacji skupiających przedsiębiorców w zakresie branży czy regionalnie (21-22 proc.). Słabo wypadają firmy z sekcji transportu i gospodarki magazynowej: tylko co dziesiąta korzysta z wyspecjalizowanych IOB świadczących usługi proinnowacyjne.

→ Przedsiębiorcy, którzy korzystali z pomocy IOB, oceniają je raczej pozytywnie (wykres 5). Najwyższe oceny przyznają przedstawiciele dużych przedsiębiorstw i mikrofirm. Najlepiej oceniają specjalne strefy ekonomiczne, inkubatory przedsiębiorczości, agencje rozwoju regionalnego, parki technologiczne i organizacje skupiające przedsiębiorców. Natomiast najniżej – centra wspierania biznesu.

Przedsiębiorstwa duże bardzo pozytywnie oceniają specjalne strefy ekonomiczne (74 proc.) oraz inkubatory przedsiębiorczości (71 proc.), które stymulują i wspomagają rozwój nowych technologii. Natomiast mikrofirmy zdecydowanie pozytywnie oceniają pomoc centrów transferu technologii i innowacji (63 proc.) i organizacji skupiających przedsiębiorców (59 proc.). Przedsiębiorstwa małe, podobnie jak mikrofirmy, pozytywnie oceniają organizacje skupiające przedsiębiorców (50 proc.), ośrodki doradczo-szkoleniowe (48 proc.) oraz centra transferu technologii i innowacji (46 proc.). Nieco inaczej pomoc IOB oceniają firmy średnie. Pozytywnie oceniają agencje rozwoju regionalnego (46 proc.), centra wspierania biznesu (45 proc.) oraz organizacje skupiające przedsiębiorców (43 proc.).

→ Wykres 5. Udział wysokich i bardzo wysokich ocen IOB (w proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań PIE.

→ Zdaniem ekspertów Polskiego Instytutu Ekonomicznego, potrzebna jest kampania informacyjno-promocyjna skierowana do

przedsiębiorstw na temat działalności IOB, uświadamiająca korzyści, jakie może przynieść współpraca z nimi. Bardziej potrzebne

jest wspieranie rozwoju już istniejących IOB, niż tworzenie nowych. Wzmocnienia wymagają zwłaszcza IOB świadczące przedsiębiorcom

usługi finansowe, istotne dla realizacji celów rozwojowych i podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstwa dzięki innowacjom.

David Malpass nowym prezesem Banku Światowego

- 9 kwietnia 2019 r. rozpoczęła się 5-letnia kadencja nowego prezesa Banku Światowego, Davida Roberta Malpassa. Zastąpił on na tym stanowisku Jim Yong Kima, który niespodziewanie złożył dymisję trzy i pół roku przed upływem kadencji. Zgodnie z „umową dżentelmeńską” sięgającą ustaleń z Bretton Woods z 1944 r., USA wybierają prezesa Banku Światowego i jest nią Amerykanin, zaś Europa wybiera prezydenta siostrzanej instytucji, tj. Międzynarodowego Funduszu Walutowego i jest nią Europejczyk. Dla Amerykanów utrzymanie takiego status quo jest ważne z punktu widzenia ich globalnych wpływów i „szerszego systemu dystrybucji władzy”.
- Malpass jest amerykańskim urzędnikiem i analitykiem gospodarczym. Od 2017 r. pełnił funkcję podsekretarza stanu ds. międzynarodowych w Departamencie Skarbu Stanów Zjednoczonych. W czasie wyborów prezydenckich w 2016 r. był ekonomicznym doradcą Donalda Trumpa. Wcześniej, podczas prezydentury Ronalda Reagana i George’a H.W. Busha, pracował jako zastępca asystenta sekretarza skarbu krajów rozwijających się i zastępca asystenta sekretarza stanu ds. Gospodarczych Ameryki Łacińskiej. Jako podsekretarz stanu Malpass reprezentował Stany Zjednoczone na międzynarodowych forach G-7, G-20, spotkaniach Banku Światowego i MFW, a także spotkaniach Rady Stabilności Finansowej, OECD oraz Overseas Private Investment Corporation. Malpass odegrał też kluczową rolę

w kilku głównych reformach i inicjatywach Banku Światowego, w tym w ostatnim podwyższeniu kapitału dla IBRD i IFC czy realizacji inicjatywy na rzecz przejrzystości długu, przyjętej przez Bank Światowy i MFW, w celu zwiększenia publicznego ujawniania długu, a tym samym zmniejszenia częstotliwości i dotkliwości kryzysów zadłużenia.

- Jeszcze w lutym 2019 r. Malpass zapewniał dziennikarzy, że „zależy mu na wyrwaniu z ubóstwa oraz osiągnięciu wzrostu”, w czym Bank Światowy może osiągnąć sukces. Jednocześnie w oświadczeniu kongresowym stwierdził, że takie instytucje, jak bank są „mało wydajne” i „często skorumpowane w swoich praktykach udzielania pożyczek”. Korzyści z nich nie trafiają zaś do tych, którzy faktycznie tego potrzebują. Twierdził, że instytucje takie powinny „być mniejsze i robić mniej”. To z kolei spotkało się z krytyką ekspertów i ekonomistów, w tym przedstawicieli wpływowego amerykańskiego *think tanku* The Center on Global Development, którzy skrytykowali kandydaturę Malpassa na prezesa Banku Światowego.
- Malpass zobowiązał się jednak, że jako prezes Banku Światowego będzie realizował politykę nakreśloną przez państwa członkowskie w zakresie eliminacji ubóstwa i wspierania wspólnego dobrobytu. Zajmie się także ochroną klimatu i wspieraniem równości płci, zgodnie z dokumentami strategicznymi zatwierdzonymi przez państwa członkowskie.

Polacy mają niewiele obaw związanych z korzystaniem z internetu

- Według badań Eurobarometru [5] dotyczących bezpieczeństwa korzystania z internetu, najwięcej obaw wśród Europejczyków budzi możliwość niewłaściwego wykorzystania ich danych osobowych (43 proc.

korzystających z internetu, pierwsza pozycja w 17 krajach). Na drugim miejscu są obawy związane z płatnościami on-line (również 43 proc. Europejczyków, pierwsza pozycja w 11 krajach).

- Polacy na tym tle są znacznie bardziej ufni. Jedynie 32 proc. polskich internautów obawia się niewłaściwego wykorzystania danych osobowych (ostatnie miejsce w UE), a 27 proc. – bezpieczeństwa płatności online (ostatnie miejsce, *ex aequo* z Estonią). Jednocześnie 22 proc. deklaruje brak obaw przed korzystaniem z internetu, a we wszystkich pytaniach o konkretne działania (takie jak zmiany i różnicowanie haseł, nieotwieranie e-maili z nieznanego źródła) Polacy wypadają poniżej średniej unijnej.
- Takie wyniki wskazują, że obok edukacji dotyczącej umiejętności „twardych”, związanych z korzystaniem z narzędzi cyfrowych w pracy, w Polsce konieczna jest edukacja w zakresie umiejętności „miękkich”, w tym rozszerzenie świadomości dotyczącej ryzyka i zagrożeń związanych z poruszaniem się w internecie.
- Incydenty związane z kradzieżą danych, kradzieżą tożsamości czy złośliwym oprogramowaniem mają konkretny wymiar ekonomiczny. Straty przy największych atakach mogą sięgać setek milionów dolarów.
- Liczba incydentów bezpieczeństwa w Polsce rośnie. W ubiegłym roku do CERT zgłoszono ich 3739. Było to o 17,5 proc. więcej niż w 2017 r. [6].

[5] Eurobarometer 480 European's attitudes towards Internet security, <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2207> [dostęp: 09.04.2019].

[6] <https://www.cert.pl/news/single/zgloszenia-i-incydenty-w-2018-roku/> [dostęp: 09.04.2019].

„Leki 75+” nie do końca darmowe

- Ministerstwo Zdrowia podało informacje dotyczące realizacji programu „Leki 75+” [7]. Zgodnie z nimi w 2017 r. 2,27 mln pacjentów w wieku 75 i więcej lat skorzystało z programu darmowych leków, co stanowiło 84 proc. wszystkich mieszkańców Polski w tym wieku. Do października 2018 r. z programu skorzystało 2,34 mln osób. W 2017 r. na finansowanie programu przeznaczono 564 mln PLN, a w 2018 r. – 693,3 mln PLN.
- Program uprawniający pacjentów w wieku 75 i więcej lat do bezpłatnego dostępu do leków zaczął obowiązywać 1 września 2016 r. Ze względu na pokusę nadużyć, programem „Leki 75+” nie można było objąć leków dostępnych bez recepty. Jednak brak odpłatności za leki na receptę również poddana została obstrzeżeniom. Program objął wyłącznie pozycje wpisane na listę leków refundowanych i to też nie wszystkie. Na chwilę obecną na liście leków dostępnych nieodpłatnie w ramach programu „Leki 75+” znajduje się 2037 pozycji, co stanowi 42,2 proc. wszystkich refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia oraz wyrobów medycznych.
- W 2015 r., czyli w ostatnim roku, w którym nie funkcjonował program darmowych leków dla seniorów, IMS Health oszacowało, że pacjenci w wieku 75 i więcej lat wydali na leki na receptę około 4,3 mld PLN, z czego około 1,8 mld PLN na leki pełnopłatne, około 0,8 mld PLN stanowiły wydatki z własnej kieszeni na leki refundowane, a około 1,7 mld PLN – refundacja NFZ.
- Biorąc pod uwagę powyższe wartości oraz zakładając ich stałość w czasie, można oszacować, że w 2017 r. kwota 564 mld PLN wystarczyła na pokrycie jedynie około 22 proc. wydatków z własnej kieszeni, które na leki na receptę wydali pacjenci w wieku 75+.
- Program „Leki 75+” pod względem idei wpisuje się w pryncypialne cele europejskich systemów ochrony zdrowia, takie jak równość, solidarność czy ochrona przed druzgocąco wysokimi wydatkami prywatnymi. Można mieć również nadzieję, że wspomniane 22 proc. będzie w następnych latach rostało wraz z ciągłym poszerzaniem listy leków dostępnych w ramach programu „Leki 75+” oraz stopniowym wzrostem budżetu tegoż programu (planowane 1,2 mld PLN na 2025 r.). Wciąż jednak system ochrony zdrowia w Polsce jest jednym z najbardziej obciążających pod względem wydatków na leki z własnej kieszeni. Według danych OECD, w 2016 r. zaledwie 33 proc. wydatków na leki w sprzedaży detalicznej było w Polsce pokrytych z pieniędzy publicznych, podczas gdy średnia dla Unii Europejskiej w tym zakresie wyniosła prawie dwukrotnie więcej (64 proc.) [8]. Biorąc to pod uwagę, należy domniemywać, że bez znacznego rozszerzenia refundacji leków czy zwiększenia

finansowania takich programów, jak „Leki 75+”, Polska może przez najbliższe lata pozostać na końcu grupy Europy w realizacji powyższych celów.

[7] Interpelacja poselska nr 30224 w sprawie bezpłatnych leków dla seniorów.

[8] OECD (2018), *Health at a Glance: Europe 2018*.

XI edycja Europejskiego Kongresu Gospodarczego

Zapraszamy na XI edycję Europejskiego Kongresu Gospodarczego (European Economic Congress). Największe spotkanie gospodarcze w Europie Centralnej odbędzie się w dniach 13-15 maja 2019 r. w Międzynarodowym Centrum Kongresowym i Spodku w Katowicach. Weźmie w nim udział 900 prelegentów, 11,5 tys. uczestników, w tym ponad 700 przedstawicieli mediów. Serdecznie zapraszamy!

Wszystkich chętnych prosimy o rejestrację na stronie: www.eecpoland.eu

Polski Instytut Ekonomiczny jest patronem instytucjonalnym Kongresu.

Opracowanie merytoryczne: *Katarzyna Bąkowska, Adam Czerwiński, Katarzyna Dębkowska, Joanna Gniadek, Hanna Kępka, Urszula Kłosiewicz-Górecka, Anna Szymańska, Ignacy Święcicki, Piotr Ważniewski, Katarzyna Zybortowicz*

Wydarzenia i dane przedstawione w niniejszej publikacji pochodzą i bazują na źródłach zewnętrznych, stąd nie gwarantujemy ich poprawności. Mogą one być ponadto niekompletne albo skrócone. Wszystkie opinie i prognozy wyrażone w niniejszej publikacji są wyrazem oceny ekspertów PIE w dniu ich publikacji i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Niniejszy dokument jest jedynie materiałem informacyjnym do użytku odbiorcy.

Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Instytutu to przede wszystkim handel zagraniczny, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.

Kontakt
Andrzej Kubisiak
Kierownik Zespołu Komunikacji
andrzej.kubisiak@pie.net.pl
tel. 48 512 176 030